

O pândă neîntreruptă, viața de polițist

General maior prof. univ. dr. Lazăr CĂRJAN

„Ceacanica avea dreptate: viața unui polițist este o pândă nefirească și crâncenă cu toți semenii cu care te intersectezi în viață: cunoștințe, prieteni, colegi, șefi, suspecti, infractori. Dar mai ales cu tine însuși, cu gândurile, cu simțurile, cu poftele tale. Cu visurile care nu se pot realiza decât cu arderea întregii ființe, până când nu mai rămâne nimic din tine, până când devii amintire.”

(fragment din roman)

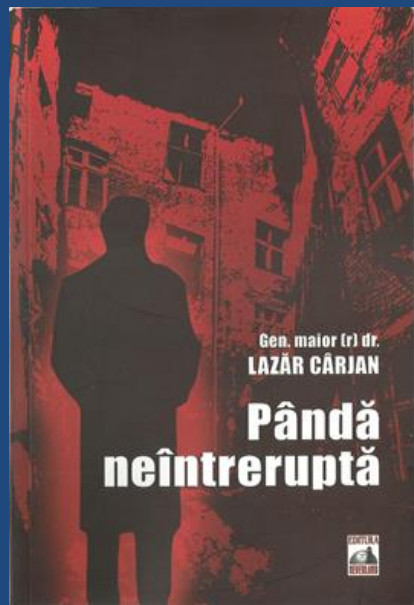
M-au întrebat mulți colegi despre cartea mea, „Pândă neîntreruptă”, dedicată, în principal, unui fost șef al meu, care ulterior mi-a devenit prieten, generalul Iulian Medrea, cel care a pus piatra de temelie pe care s-a clădit Secția Română a Asociației Internaționale a Polițiștilor: ce m-a determinat să o scriu, cum am colaborat cu eroul principal, dacă i-am cosmetizat viața, dacă am scris tot ce mi-am propus, dacă am reproșuri să-mi fac, dacă..., dacă..., dacă...

Trebuie să vă spun că înainte cu câțiva ani am publicat o singură povestire într-un almanah al revistei *Pentru Patrie*, scrisă la persoana întâi, care, din fericire pentru mine, n-a fost citită de șefii mei, dar n-a scăpat vigilenței unor ziariste, curioase să afle dacă întâmplarea descrisă era ficțiune sau un crâmpel din viața mea, și mai ales dacă am scris-o cu o dedicație anume. Am dorit încă din liceu să scriu proză dar, după cum știți cu toții, munca de polițist îți acaparează tot timpul liber, și în scurtele răgazuri numai de scris nu ai chef. Căci nu degeaba se spune în branșa noastră că un polițist din operativ se poate lua la întrecere cu Sadoveanu, cu tone de rapoarte, analize și note de tot felul. Nu m-am gândit însă niciodată că voi scrie un roman, dar se pare că este un început pentru orice, numai să ai nervii tari.

Totul a început în primăvara lui 2008, la sediul IPA din Șoseaua Olteniței. Am bătut la ușa secretarului general și mi-a deschis chiar el, cred că mă urmărise pe fereastră. M-a poftit să iau loc și m-a îmbiat cu cafea, cum făcea de fiecare dată. Era îmbrăcat ca de obicei, la patru

ace, asortat din cap până în picioare: cravată elegantă cu nod mare, batistă la buzunarul de sus al taiorului, dungă la pantaloni cu care puteai tăia și o conservă și pantofi scumpi de *cordaci* cum îi plăcea lui să se alinte. Și ca de fiecare dată, m-a analizat și pe mine, din creștetul capului până la pantofi. „De unde ai *umblătorii* ăștia, Jane? Dar cravata?” Era curios *ca o babă*, „pentru că așa trebuie să fie un polițist”. Cunoșteam lecția pe de rost, așa că îi îndrugam și eu câteva *iordane* pe care le învățasem de la el cu mulți ani în urmă: „De la solduri, ce, eu mă pun cu dumneavoastră? Cine are sute de cravate și zeci de pantofi, eu sau *Rechinul*?” Barosanul râdea satisfăcut, îi plăcea porecla asta, o avea din perioada noastră de glorie, când eram *tineri și neliniștiți* la Hunedoara.

„Măi, Jane, vreau să discut ceva cu tine, ne știm de o sută de ani și cred că numai tu ești în stare să faci ceea ce doresc eu”. Am ciulit urechile, îi știam stilul, arunca momeala și aștepta la cotitură să-i cazi în plasă. „Mă, tu ai condei, uite, mi-am scris viața pe vreo 300 și ceva de pagini, nu vrei să te uiți peste ele?” Avea pe masă un biblioraft de culoare roșie, burdușit cu coli A4, cu text cules la calculator. Pe prima pagină scria cu litere îngroșate: „AUTOBIOGRAFIE”, dar mai corect ar fi fost „BIOGRAFIE”, pentru că textul, aveam să aflu ceva mai târziu, era cules de Gabi după înregistrări audio sub formă de întrebări puse de un ziarist și răspunsurile date de general. „Nu te grăbi, ia biblioraftul acasă și vino peste câteva zile să-mi spui părerea.” Eram puțin dezorientat, nu știam ce l-a apucat, tam-nesam, să se adreseze posterității. „S-ar putea să te intereseze și pe tine viața mea”, continuă generalul. „Unele chestii le știi, și

le-am povestit pe îndelete, dar altele le-am scos abia acum din cutie. Ce zici?" N-am zis nimic. *Rechinul* se pricepea ca nimeni altul să-ți dea sarcini, și eu numai de așa ceva nu duceam lipsă. „Bine, dar ce zice ziaristul, nu e păcat de munca lui?” „Parcă tu nu știi cum sunt ăștia, se dau loviți și te lasă-n fundul gol când ți-e lumea mai dragă”. „Dar cine e?” am insistat eu. „Nu-l știi tu, tipul e mai mult plecat, nu mai dau de el de ceva timp”. Am luat biblioraftul și l-am pus în geanta mea diplomat. Aveam o presimțire ciudată că îmi întinde o cursă, a câta oare? „Ia-l pe Petrică, să te ducă unde ai nevoie”. Într-adevăr, Petrică, șoferul, mă aștepta jos. L-am întrebat cum se simte generalul, dar n-am scos nimic de la el. Totul era în regulă: sănătos tun, bine dispus, niciun nor la orizont. Șofer școlit la mulți șefi, te puteai încrede în el doar dacă îți plăceau poveștile de adormit copiii.

Am citit două zile, pe nerăsuflăte, acasă și la facultate. Eram fascinat de stilul barosanului, la fiecare întrebare se lansa în divagații, o lua pe arătură, făcea alte divagații, amesteca anii, lunile, zilele, nu înțelegeai mai nimic. Cred că ziaristul era buimăcit, se lăsase dus de val, nici măcar nu încercase să-l strunească. Când dorea să lămurească un detaliu era bombardat cu o mie și una de amintiri. Textul era o varză lăbărțată, de la prima până la ultima filă. N-aveam niciun dubiu: ziaristul, oricine era, și-a dat seama că n-are nicio șansă cu „Autobiografia” și s-a dat *lovit*. Peste 340 de pagini însemnau ceva, și dacă renunțase știa el bine de ce. *Rechinul* îl amețise, pur și simplu îi înnodase creierii de nu mai știa pe ce lume trăiește. Cineva încercase două-trei corecturi, dar se lăsase repede păgubaș. Am citit cu atenție pentru că *Rechinul* nu putea fi păcălit, se prindea imediat că ai citit pe sărite și te făcea de râsul curcilor, dar nu între patru ochi, ci cu martori, *ca să fie masa bogată*. Odată, când lucram la Deva, la Economic, m-a căutat prin stație: „Unde ești, Jane?” Am fost tentat să-i servesc o minciună, dar m-am gândit că n-am ce pierde dacă-i spun adevărul: „La Simeria Veche, în drum spre Orăștie”. „Trage, te rog, pe dreapta!” *Rechinul* era chiar în spatele meu!

Când i-am restituit biblioraftul, avea numai miere și în ochi, și în gură. „Ei, Jane, ce zici?” „Domnule general, m-a impresionat, o viață care merită să fie tipărită” „Dar n-ai făcut nicio corectură, de ce? „Ar fi păcat să-i fur munca ziaristului. Omul a pus mult suflet, el ar trebui să-și cizeleze textul”. „Mă Jane, tu mă iei la mișto? Nu ți-ai dat seama că ăștia care se dau ziarști n-au habar de viața noastră? N-ai văzut câte explicații i-am dat și el tot nu pricepea mare lucru, îmi pune una și aceeași întrebare de mai multe ori? Nu ți-ai dat seama că m-a amețit de cap?” „Nu, am zâmbit eu, mai degrabă el s-a damblagit. I-ați explicat despre silvicultură de parcă doreți să-i dați diplomă de pădurar.” „Păi vezi, și tot n-a înțeles mare lucru. Mă, tu mă știi bine, că ești de-al meu, dar pe ăștia trebuie să-i dădăcești ca la grădiniță, și tot bătă rămân. Nu te înhami tu să faci o treabă ca lumea?” „Domnule general, m-am eschivat eu, a mai încercat cineva să dreagă busuiocul, dar s-a stins de parcă i-ați tras o ghiulea la ficat.” „Ei, parcă nu-l știi tu, ce, vrei să-mi spui că are condei? E deștept, nu zic, dar n-are răbdare!” Bănuiam cine putea fi, dar *Rechinul* nu mi-ar fi spus ce discuții au avut, așa că m-am făcut că plouă. „Vreau să fiu sincer, i-am spus, nu sunt în stare să corectez.” „Bine, te înțeleg, dar de ce nu te apuci tu să iei totul de la început? Tu mă știi cel mai bine, am lucrat atâția ani împreună. Nu-ți surâde ideea să scriem amândoi viața mea?” „Nu, i-am răspuns. Ne-ar trebui câteva vieți ca să încropim ceva, noi doi, n-avem cum să fim Ilf și Petrov în variantă românească.” „Lasă-mă cu chestiile astea, te simți în stare sau nu?” „Vă dau răspunsul mâine.” „Bine, Jane, aștept”. Se rezemase pe scaun, stăpân pe sine, zâmbindu-mi provocator. Știam că joacă teatru, dar nu găseam răspuns la întrebarea care mă obseda de două zile: de ce se grăbea generalul Medrea? Eram sigur că eu eram ultima lui speranță și că nu va renunța la ideea lui. Puteam să jur că o clocise de mai mult timp.

Vreau să fiu sincer: ideea de a scrie un roman biografic mă fascina, dar mă și speria în același timp. L-am sunat și i-am făcut câteva precizări: scriem cartea *amândoi*, dar eu sunt autorul iar el, personajul principal. Eu aleg strategia punerii în pagină a evenimentelor, și tot eu pun cuvintele în gura eroilor. N-a făcut nicio obiecție. Îl și vedeam cum zâmbeste satisfăcut, convins că o să pună șaua pe mine. Eu nu-mi făceam iluzii, era imposibil să-l stăpânești, bănuiam că îmi va fi greu să-l trag de mânecă dacă o ia razna, și nu m-am înșelat. Colaborarea noastră a pornit greu: în biroul lui era un du-te-vino, abia reușeam să încropim câteva ceva. Nu l-am înregistrat, pentru că trebuia să-l opresc tot timpul ca să revină la obiect. Generalul zburda printre amintiri, sărea de la o idee la alta, în timp ce eu aveam în ochii minții imaginea unui ziarist care mă compătinea, făcându-mi cu ochiul, complice: „Ce faci, mai

reziști?" Aproape zilnic îl sunam, seara, și îi ceream lămuriri, iar el mă bombardă cu date, mă năucea și apoi deraia invariabil. Ne-am întâlnit în apartamentul lui din Piața Victoriei și la niște cofetării din apropiere, dar telefoanele lui sunau non-stop, și nu de puține ori pierdeam firul, așa că tot telefonul mobil a rămas puntea noastră de legătură. Îi citeam ce scrisesem, și se declara satisfăcut, dar nu-i conveneau abaterile mele de la subiect: „Mă, Jane, ai grijă cu tâmpeniile alea, că până la urmă cartea o să fie varză și va trebui să o rescriem. Fă cum vrei, dacă ții tu neapărat, dar să nu pierdem prea mult timp.” Mă zorea, își pierduse răbdarea, cartea trebuia să fie prezentată la Congresul de la București, din septembrie 2012, și eu eram departe de final. Când s-a internat în spital am intrat în alertă: colegul nostru Mircea Gherghiță mi-a spus că generalul are puține șanse, o să plece curând dintre noi. L-am vizitat de două ori, dar, ca de obicei, juca teatrul, brava cu optimism că se va pune pe roate. Nu m-a întrebat nimic despre carte, dar eu i-am citit reproșul în ochi, mai mult ca sigur își luase adio de la ea. Doamna Mariana, mi-a dat și ea de înțelese că situația nu e roză. Scrisesem doar 250 de pagini. Am luat taurul de coarne și mi-am dat demisia din funcția de decan de la Facultatea de Drept a Universității „Spiru Haret”. Am avut câteva dificultăți, dar în final am reușit. Dacă le spuneam că *trebuie să termin cartea vieții mele*, sunt convins că nu mă lua nimeni în serios. La înmormântarea generalului, în Vinerea Mare, în cimitirul „Rusu Șirianu” din Timișoara, am aflat ceea ce nu știuse niciun prieten, și nici măcar familia: își făcuse, în mare secret, cu aprobarea preotului, lăcașul pentru eternitate. Știuse că va trece foarte curând dincolo, și dorea să ne lase amintirile unui copil sărac, fiu de slugă, suișurile și coborâșurile lui până la gradul de general cu trei stele în Poliția Română. Abia acum îi înțelegeam nerăbdarea din ultimii ani.

Am primit câteva aprecieri, dar și numeroase critici: unii mi-au reproșat că am omis lucruri semnificative din viața lui; alții mă bănuiesc că am folosit tot felul de tertipuri (*prafuri*) pentru a-i poleii viața; sau că am inventat multe scene. Fiecare are dreptul să creadă ce vrea, eu unul știu că nu am prea multe reproșuri să-mi fac. Nu știu nici dacă generalul este, cât de cât, mulțumit, Dincolo, de unde ne urmărește, curios și pus pe șotii. Îl simt aproape și de multe ori îmi e dor de el. Poate povestea unei/sau unor *pânde neîntrerupte* este într-adevăr varză și ar merita să fie rescrisă. Dar, oare, viața oricărui polițist onest nu este, la urma-urmei, varză?

Lazăr Cârjan, Oradea.